

**ДЕРЖАВНА САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНА СЛУЖБА
УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖСАНЕПІДСЛУЖБИ НА
ПОВІТРЯНОМУ ТРАНСПОРТІ**

03151, м. Київ, вул. Волинська 66-а, тел/факс 501-30-76; тел. 339-22-53; E-mail: SESCA@yandex.ru
сайт: www.gusespt.hol.es

16.01.2016р. № 02.2- 91

Керівникам авіапідприємств,
аеропортів, учбових закладів

Керівникам
лікувально-профілактичних
закладів цивільної авіації

На виконання статті 11 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» Вам необхідно провести навчальні семінари для медичних працівників з питань епідеміології, профілактики, діагностики (в тому числі лабораторної), лікування поліомієліту, та забезпечити проведення санітарно-освітньої роботи в галузі цивільної авіації щодо безпечності проведення вакцинації задля подолання циркуляції вірусу поліомієліту в Україні.

Про обсяги проведеної роботи прошу інформувати Головне управління Держсанепідслужби на повітряному транспорті до 27.01.2016 року.

Додатки на 5 арк.

**Т.в.о. начальника
Головного управління**

Т.В. Ткаченко

ЕПІДЕМІЧНА СИТУАЦІЯ З ПОЛІОМІЄЛІТУ У СВІТІ

Станом на грудень 2015 року у світі зареєстровано 66 випадків поліомієліту, викликаних «диким» поліовірусом (ДВП1) – всі в ендемічних країнах та 15 випадків поліомієліту, викликаного вірусом, похідним від вакцинного штаму (сVDPV), з них в ендемічних країнах – 1, в країнах без ендемії – 14. У 2014 році у світі мали місце 359 випадків поліомієліту викликаних «диким» поліовірусом, в т. ч. 340 – у ендемічних з поліомієліту країнах, 19 – в країнах без ендемії та 56 випадків викликаних вірусом, похідним від вакцинного штаму, з них в ендемічних країнах – 52, в країнах без ендемії – 4.

Завдяки Глобальній ініціативі щодо ліквідації поліомієліту (ГІЛП) починаючи з 1988 року число випадків захворювання зменшилося більш ніж на 99%. В даний час 4 з 6 регіонів ВООЗ сертифіковані як вільні від циркуляції «дикого» поліовірусу (Американський, 1994; Західно-Тихоокеанський, 2000; Європейський, 2002; Південно-Східний Азіатський, в 2014) Це досягнення знаменує важливий крок вперед в глобальній ліквідації поліомієліту - нині 80% населення планети живе в сертифікованих на відсутність поліомієліту регіонах. Передача диких поліовірусів типу 2 - одного з 3 типів дикого поліовірусу (тип 1, тип 2 і тип 3) - успішно припинена з 1999 року, типу 3 – останній випадок зареєстровано у 2012 році.

Однак нездатність застосовувати стратегічні підходи з ліквідації поліомієліту призводить до триваючої передачі вірусу. Ендемічна передача вірусу триває в Пакистані і Афганістані - дві країни в світі залишаються ендемічними з поліомієліту. Неспроможність зупинити поширення поліомієліту в цих країнах може призвести до того, що через 10 років у світі щорічно виникне до 200000 нових випадків захворювання.

На Глобальному саміті з вакцин в Абу-Дабі (Об'єднані Арабські Емірати) представлений новий Стратегічний план ліквідації поліомієліту в 2013-2018 роках. Це перший план з одночасної ліквідації всіх типів хвороби, викликаних як диким поліовірусом, так і поліовірусом вакцинного походження. З ліквідацією поліомієліту людство святкуватиме отримання значного глобального суспільного блага, а найважливіше, що жодна дитина ніколи більше не буде страждати від жахливих довічних наслідків паралічу, викликаного поліомієлітом.

ЗАХИСТНЮ ДІТЕЙ ВІД ПОЛІОМІЄЛІТУ.

Поліомієліт - високозаразне вірусне захворювання, що може викликати невиліковний параліч або призвести до смерті. Вірус інфікує дітей, які не вакциновані або не отримали всіх доз вакцини. Іноді він вражає підлітків і дорослих, які не отримували щеплень. Ліків проти захворювання не існує і єдиним захистом є вакцинація.

Паралітичний поліомієліт - хвороба, яка є надзвичайно важким тягарем для хворого, його родини і суспільства в цілому. До використання вакцини проти поліомієліту 10% хворих вмирали, 90% - залишалися інвалідами з різким зниженням якості життя і лише в 1956 в СРСР М.П. Чумаков і А.А. Смородинцев почали вивчати збудника поліомієліту та винайшли оральну поліомієлітну вакцину (ОПВ). Згодом було налагоджено її виробництво. Вакцину продавали до 60 країн світу. В 1959 р в СРСР ОПВ вакцинували 15,2 млн. дітей, у 1960 р тільки в Україні було провакциновано понад 13 млн. дітей. А вже в 1961 р епідемія була ліквідована на всій території Радянського Союзу.

У даний час 4 з 6 регіонів ВООЗ сертифіковані, як вільні від циркуляції «дикого» поліовірусу (Американський, 1994; Західно-Тихоокеанський, 2000, Європейський, 2002, Південно-Східний Азіатський, в 2014). З 1999 р припинена в загальній циркуляції «дикого» поліовірусу типу 2, останній «дикий» поліовірус типу 3 був виділений (ізольований) 10.11.2012 р. Така перемога стала можливою завдяки глобальним зусиллям медичного співтовариства, міжнародних організацій, урядів країн та ін.

Не зважаючи на те, що «дикий» поліовірус на території нашої країни не циркулює вже близько 20 років, Україна у зв'язку з проблемами в охопленні імунізацією, стала єдиною країною Європейського регіону, в якій виник спалах поліомієліту (2015 рік).

Негайні широкомасштабні заходи з вакцинації дадуть можливість зупинити спалах поліомієліту в нашій країні, попередити нові випадки захворювання, зменшити ризик міжнародного поширення поліовірусу та зберегти статус країни вільної від поліомієліту.

Відмова від вакцинації загрожує поверненням поліомієліту в наше життя.

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ЦИРКУЛЯЦІЇ ПОЛІОВІРУСІВ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ І В ОБ'ЄКТАХ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ

Україна ще в 2010 році отримала попередження від Європейської регіональної комісії із сертифікації ліквідації поліомієліту про підвищений ризик спалаху поліомієліту.

У жовтні 2013 року Незалежна рада з моніторингу ВООЗ та Глобальна ініціатива з ліквідації поліомієліту (ГІЛП) віднесли Україну до «червоного» списку країн із найвищим ризиком спалахів поліомієліту.

Станом на жовтень 2014 року Україна залишилась єдиною європейською країною в цьому списку – через катастрофічно низький рівень охоплення населення вакцинацією. Спалаху можна запобігти лише у тому випадку, якщо вакцинацією охоплені 95% дітей.

І вересня 2015 року МОЗ України повідомило про два випадки інфікування поліовірусом (PV) дітей в Закарпатській області не пов'язаних між собою. Виділений Національною поліовірусною лабораторією поліовірус від них, підтверджений Регіональною та Глобальною референс-лабораторіями ВООЗ і визначений, як циркулюючий вакциноспоріднений поліовірус (цВСПВ) типу 1.

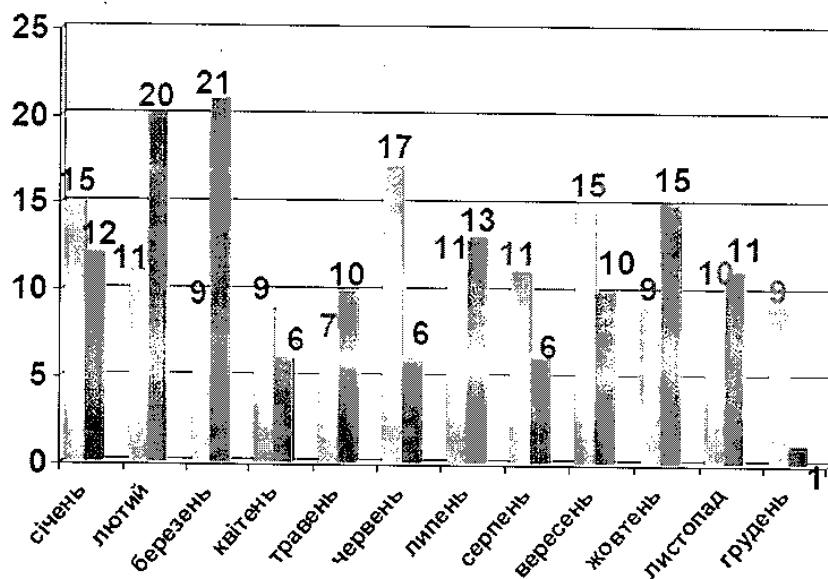
Виявлені випадки цВСПВ в Україні є рідкісними формами поліовірусу, що виникають лише за умови низького рівня охоплення вакцинацією. Низький рівень популяційного імунітету дозволяє вірусу з полівакцини циркулювати та набувати патогенних якостей дикого поліовірусу.

Ці два випадки вказують на активну передачу ВСПВ типу 1 в Україні і трактуються, як спалах поліомієліту. Оскільки між диким поліовірусом та цВСПВ немає різниці, з точки зору пов'язаного з ними клінічного захворювання, існує високий ризик подальшого виникнення випадків поліомієліту. Спалах може поширитися на інші території України та сусідні країни. Негайні широкомасштабні заходи з вакцинації є необхідними для того, щоб швидко зупинити циркуляцію цВСПВ в Україні, попередити нові випадки захворювання, шляхом підвищення імунітету населення у максимально короткий період часу та переривання передачі поліовірусу.

Спостереження за циркуляцією поліовірусу проводять шляхом вірусологічного дослідження біологічного матеріалу від хворих з діагнозами «гострий в'ялий параліч» (ГВП), «серозний менінгіт», «гостра кишкова інфекція» (ГКІ), контактних з хворим на ГВП, здорових дітей та проб з об'єктів навколишнього середовища – стічна вода.

За даними Центральної лабораторії з діагностики поліомієліту ДЗ «Український центр з контролю та моніторингу захворювань МОЗ України» в Україні станом на 14.12.2015р. ізолювано 78 штамів поліовірусів (PV): 30 з стічної води + 48 штамів від людей, з них 23 від хворих на ГВП, 14 – контактні з хворими на ГВП, 2 – здорові діти та 9 – ГКІ/ЕВІ.

КІЛЬКІСТЬ ВІПАДКІВ ГВП В УКРАЇНІ, 2014 – 2015 р. (14.12.2015)

Всього - 131 /131

Результати обстеження хворих на ГВП (2015), Україна

всього ізолювано 23 PV, з них

PV типу 1 = 8 (Закарпатська – 6; Сумська – 2),

PV типу 2 = 8 (Закарпатська – 4, Київська – 2, Тернопільська – 2),

PV типу 3 = 7 (Волинська-2, Сумська – 2, Харківська – 2, Хмельницька – 1

в той час, як у 2014р. всього ізолювано 6 PV, з них PV1-1, PV2-5, PV3-0

у 2013р. - 6 PV, з них PV1-4, PV2-6, PV3-0

у 2012р. - 11PV, з них PV1-4, PV2-2, PV3-5

Результати обстеження контактних з хворими на ГВП (2015), Україна

всього ізолювано PV 13, з них:

PV 1 = 6 (Волинська – 2; Харківська – 2, Чернівецька - 2)

PV 2 = 2 (Чернівецька – 2)

PV 3 = 5 (Харківська)

Показники захворюваності ГВП в деяких областях України
(на 31.08.2015)

Області	Розрахункове число випадків ГВП	Кількість дітей до 15 років	Захворюваність ГВП	
			Абс.	На 100 тис.
Дніпропетровська	9	476192	12	2,52
Закарпатська	5	242215	12	4,95
Запорізька	5	244564	9	3,68
Тернопільська	3	167946	5	2,98
Чернігівська	3	138597	5	2,16

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБ СТИЧНОЇ ВОДИ, Україна

В 2015 р. досліджено 3042 проби , виділено Ентеровірусів (EV) - 1,0 %, з них PV – 30 штамів: Дніпропетровська (2), Київська (10), Одеська (11), Рівненська (2), Чернігівська (4), Сумська (1).

2014 р. – 3464 проби, виділено EV– 4,1 %, з них PV - 30штамів.

2013 р. – 3063 проби, виділено EV – 3,3 %, з них PV - 35штамів.

2012 р. - 3373 проби , виділено EV – 2,1 % з них PV - 20штамів.